

SPRAWOZDANIE

z realizacji

**Gminnego Programu Wspierania
Rodzin na lata 2019-2021**

Strzelce Opolskie, marzec 2020 r.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 został przyjęty uchwałą Rady Miejskiej - Nr X/108/2019 z dnia 29 maja 2019 r. Program został opracowany na podstawie art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2018 r. poz. 998 z późn. zm.). Służy wspieraniu rodzin, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Podstawowym założeniem Programu Wspierania Rodziny było utworzenie spójnego systemu wsparcia dla dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do prawidłowego funkcjonowania, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Działania realizowane w ramach programu mają być skoncentrowane na dzieciach i całych rodzinach, również w takich sytuacjach, gdy dzieci zostaną umieszczone poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczych. Program jest więc adresowany do rodzin z dziećmi, które przeżywają trudności w realizowaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Część działań skierowana jest również do specjalistów pracujących z rodzinami objętymi pomocą.

Zadania realizowane w ramach programu wchodzą w zakres Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Strzelce Opolskie i zakładają działania zorientowane na zabezpieczenie potrzeb, tworzenie pozytywnego środowiska wychowawczego i poprawę jakości życia dzieci i rodzin, jak również podejmowanie interwencji i objęcie opieką w sytuacjach zagrożenia dobra dziecka.

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Strzelce Opolskie na lata 2019-2021 to usystematyzowana, długoterminowa i perspektywiczna koncepcja polityki społecznej, mająca na celu podniesienie efektywności oraz skuteczności działań podejmowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej na rzecz rodzin zamieszkujących w Gminie Strzelce Opolskie.

REGULACJE PRAWNE

Kierunki zawarte w Gminnym Programie Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 oraz planowane w ich ramach przedsięwzięcia są zgodne z kierunkami działań zawartymi w dokumentach strategicznych, opracowanych i realizowanych na poziomie gminnym, tj.

- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Strzelce Opolskie na lata 2016-2020,
- Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020,
- Gminnym Programem Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2019-2021,
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2019.

Program skupia się przede wszystkim na wsparciu rodziny poprzez pomoc społeczną, ponieważ znaczną część zadań opieki nad dzieckiem i rodziną realizują zatrudnieni w pomocy społecznej pracownicy socjalni oraz asystent rodziny.

PRACA SOCJALNA

Praca socjalna to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Jednym z głównych zadań OPS w zakresie pomocy społecznej jest właśnie praca socjalna. Praca ta dotyczy w zasadzie każdej rodziny zgłaszającej się do Ośrodka. Jest to jedna z bardzo ważnych i pracochłonnych form pomocy, polegająca przede wszystkim na dotarciu do świadomości klienta, że pracownik socjalny jest osobą, która może mu pomóc, pod warunkiem, że z jego strony wystąpi zaangażowanie się w proces zmian. Pracownicy socjalni wpływają na zmianę życia indywidualnych osób oraz rodzin, którym pomagają w przypadkach nagłych sytuacji kryzysowych jak i codziennych, osobistych problemów. Pracownik socjalny jest po części prawnikiem, pedagogiem, psychologiem, pielęgniarzką, doradcą czy po prostu cierpliwym słuchaczem. Praca socjalna jest ukierunkowana na przywrócenie utraconej lub ograniczonej zdolności samodzielnego funkcjonowania osoby lub rodziny. To działalność ułatwiająca klientom adaptację w zmieniających się warunkach życia. Jej celem jest umożliwienie osobom i rodzinom zdobycie niezależności w zabezpieczeniu warunków niezbędnych dla prawidłowej egzystencji. Pracownicy socjalni pomagają w skompletowaniu dokumentów w celu: uzyskania zasiłku pielęgnacyjnego, dodatku mieszkaniowego, świadczeń rodzinnych, ustalenia prawa do emerytury lub renty. Umożliwiają klientom bezpłatną konsultację z prawnikiem, psychologiem w zależności od potrzeb. Kierują do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej, Powiatowej Komisji ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Współpracują z pedagogami szkolnymi, sądem rodzinnym, kuratorami zawodowymi i społecznymi, Policją, Zakładami Karnymi, lekarzami. Jedną z metod pracy socjalnej to kontrakt socjalny. W kontrakcie socjalnym opracowuje się ocenę sytuacji klienta oraz formułuje cele, które ma osiągnąć dla przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej. Narzędzie to określa również uprawnienia i zobowiązania stron (pracownika socjalnego oraz klienta ubiegającego się o pomoc), w ramach wspólnie podejmowanych działań. Odmowa zawarcia lub niedotrzymanie jego postanowień przez osobę lub rodzinę może stanowić podstawę do odmowy przyznania świadczenia, uchylenia decyzji o przyznaniu świadczenia lub wstrzymania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIE	LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH
		OGÓŁEM	w tym:	
			NA WSI 1)	
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej - ogółem	X	355	96	618
w tym:	X	43	15	90
wyłącznie w postaci pracy socjalnej				
Praca socjalna prowadzona w oparciu o:	LICZBA KONTRAKTÓW / PROJEKTÓW SOCJALNYCH		LICZBA OSÓB OBJĘTA KONTRAKTAMI / PROJEKTAMI SOCJALNYMI	
KONTRAKT SOCJALNY	26		26	

ASYSTENT RODZINY

Asystentura rodziny polega na towarzyszeniu rodzinie z dziećmi w poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem mocnych stron członków rodziny, zasobów rodziny pochodzenia i rodziny dalszej, społeczności lokalnej i zasobów instytucjonalnych. Głównym celem asystentury jest podniesienie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych, prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia z sytuacjami dnia codziennego rodziców lub opiekunów dzieci. Efektem powinno być odzyskanie przez osoby przyjmujące pomoc, kontroli nad własnym życiem, które pozwala im być samodzielnym oraz tak wypełniać role rodzica, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i rozwojowi dzieci. Do funkcji asystenta rodziny zalicza się funkcję wsparcia psychiczno-emocjonalnego, diagnostyczno-monitorującą, opiekuńczą, doradczą, mediacyjną, wychowawczą, motywującą – aktywizującą, koordynacji działań skierowanych na rodzinę. Zakres zadań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary: bezpośrednią pracę z rodzicami, bezpośrednią pracę z dziećmi, działania pośrednie realizowane na rzecz dziecka i rodziny, organizację własnego warsztatu pracy.

Proces przydzielania asystenta do rodziny jest uregulowany w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W przypadku, gdy Ośrodek Pomocy Społecznej poweźmie informacje o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej. Po przeprowadzeniu wywiadu pracownik socjalny dokonuje analizy sytuacji rodziny. Jeżeli z tej analizy wynika konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występuje do kierownika ośrodka pomocy społecznej z wnioskiem o jego przydzielenie. Po otrzymaniu wniosku kierownik ośrodka pomocy społecznej przydziela rodzinie asystenta rodziny.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich zatrudnia dwóch asystentów rodziny. Wsparciem z ich strony **w 2018 r. było objętych 32 rodziny, a w 2019 r. - 36 rodzin.**

Liczba rodzin korzystających z usług asystentów rodziny, z tego:	21
do 3 miesięcy	4
powyżej 3 do 12 miesięcy	10
powyżej 1 roku	7
Przeciętny czas pracy asystenta z rodziną ¹⁾	18
Liczba rodzin, z którymi asystent rodziny zakończył pracę, w tym:	8
ze względu na osiągnięcie celów	8
ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę	0
ze względu na brak efektów	0
ze względu na zmianę metody pracy	0
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystentów rodziny ²⁾	36

PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE

Realizacja porozumienia o współpracy z stowarzyszeniem QUISISANA na rzecz osób pokrzywdzonych przestępstwem. W ramach porozumienia o współpracy zawartego 10 czerwca 2019 r. pomiędzy stowarzyszeniem Quisisana a Ośrodkiem Pomocy Społecznej realizowano projekt w zakresie udzielania pomocy prawnej i psychologicznej osobom pokrzywdzonym przestępstwem oraz zwiększono dostępność tych osób do specjalistycznej pomocy. Porady udzielane były bezpłatnie. Z pomocy prawnej skorzystało **45 osób**, z pomocy psychologicznej **64 osoby**. Projekt był realizowany do 31.12.2019.

Punkt konsultacyjno-informacyjny

W budynku Środowiskowego Domu Samopomocy przy ul. Habryki działa punkt konsultacyjny w ramach którego są udzielane porady z zakresu pomocy prawnej i pomocy psychologicznej. Z pomocy mogą skorzystać osoby uzależnione od alkoholu, narkotyków i innych używek, pokrzywdzeni przemocą w rodzinie, i inni potrzebujący wsparcia. Punkt działa w środy i czwartki od godziny 16.00 do 19.00. Porady udzielane są bezpłatnie.

PLACÓWKI WSPARCIA

Pomocy w wychowaniu i opiece nad dziećmi świadczą również placówki wsparcia dziennego. Zgodnie z założeniami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej placówki wsparcia dziennego mogą być prowadzone:

- 1) w formie opiekuńczej (tj. kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych),
- 2) w formie specjalistycznej, realizującej zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne; oraz indywidualne programy korekcyjne, psychokorekcyjne lub psychoprofilaktyczne, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię.
- 3) pracy podwórkowej, realizującej działania animacyjne i socjoterapeutyczne.

Na terenie Strzelec Opolskich funkcjonują 2 placówki wsparcia. Są to Młodzieżowy Klub Terapeutyczny „ARKA”, Młodzieżowy Klub Terapeutyczny dla Gimnazjalistów „Przedwiośnie”. Realizowane w tych placówkach programy edukacyjno - profilaktyczne, to m.in.:

- promocja zdrowego stylu życia i umiejętne organizowanie wolnego czasu podkreślające rolę sportu i innych form aktywnego wypoczynku oraz prawidłowego odżywiania się,
- profilaktyka uzależnień uświadomienie i poszerzenie wiedzy uczniów
- szkodliwości palenia tytoniu, spożywania alkoholu, zażywania narkotyków oraz ich negatywnego wpływu na organizm człowieka,
- edukacja ukierunkowana na kształtowanie w uczniach właściwych postaw i hierarchii wartości, umiejętności asertywnego odmawiania, radzenia sobie w trudnych sytuacjach oraz umiejętności budowania pozytywnych relacji międzyludzkich (np. dziecko - dziecko, dorosły- dziecko),
- przeciwdziałanie i eliminacja agresji słownej i fizycznej redukowaniem przejawów wandalizmu i nieposzanowania mienia własnego i społecznego,
- rozwijanie zainteresowań, aktywności dziecka w poznawaniu świata,
- edukacja patriotyczna jako wartość uniwersalna przygotowująca do życia

w społeczeństwie,

- eliminacja niepowodzeń szkolnych czyli niwelowanie rozbieżności pomiędzy wiadomościami, umiejętnościami i nawykami faktycznie opanowanymi przez uczniów, a materiałem, jaki powinni poznać według założeń programowych
- w zakresie poszczególnych przedmiotów.

W 2019 r. propagowano bezpłatną ofertę organizowania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, jako dobrą praktykę wzmacniającą pozytywne oddziaływanie na młodych odbiorców, stanowiąc jednocześnie element wspierania całej rodziny. Zapewniono dzieciom i młodzieży dostęp do nieodpłatnych, atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego mając na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Wytypowano po 10 dzieci do udziału w warsztatach z programem profilaktycznym organizowanych w okresie ferii zimowych i wakacji przez gminę Strzelce Opolskie i parafię św. Wawrzyńca w Strzelcach Opolskich.

OPOLSKA KARTA RODZINY I SENIORA

Karta rodziny i seniora jest jednym z narzędzi w ramach Programu Specjalnej Strefy Demograficznej w województwie opolskim do 2020 r. Celem jest wsparcie rodzin z co najmniej 2 dziećmi, rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka, rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym oraz osób starszych (seniorów) – mieszkańców województwa opolskiego. Mieszkańcy województwa opolskiego którzy: wychowują co najmniej dwoje dzieci w wieku do ukończenia 25 roku życia, jeżeli dziecko kontynuuje naukę lub wychowują jedno dziecko niepełnosprawne bez ograniczeń wiekowych, jeżeli dziecko posiada orzeczenie o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności lub ukończyli 65 lat mogą złożyć wniosek o wydanie Opolskiej Karty Rodziny i Seniora. Rodziny i osoby chcące ubiegać się o wydanie Opolskiej Karty Rodziny i Seniora pobierają w OPS wnioski i po wypełnieniu przesyłają do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego listem i do tygodnia na adres domowy otrzymują Karty..

KARTA DUŻEJ RODZINY

Zasady otrzymania Karty Dużej Rodziny określa ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny na jej podstawie rodziny wielodzietne mogą skorzystać z rządowego programu dla rodzin wielodzietnych. Uprawnienia przysługujące osobom posiadającym ważną Kartę polegają na otrzymaniu korzystniejszego od ogólnie obowiązującego dostępu do towarów, usług lub innych form działalności.

Kartę Dużej Rodziny może otrzymać każdy członek rodziny, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają na utrzymaniu przynajmniej troje dzieci, czyli:

- ojciec i matka,
- macocha lub ojczym (małżonek jednego z rodziców),
- dzieci,
- Kartę mogą dostać także rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka.

Od 1 stycznia 2019 roku Kartę Dużej Rodziny mogą uzyskać również rodzice, którzy kiedykolwiek mieli na utrzymaniu co najmniej troje dzieci.

Karta jest przyznawana niezależnie od dochodu w rodzinie:

- rodzicom — bezterminowo,
- dzieciom — do ukończenia 18 lat,
- dzieciom, które dalej uczą się w szkole lub studiują — do ukończenia nauki, maksymalnie do ukończenia 25 lat,
- dzieciom niepełnosprawnym — na czas obowiązywania orzeczenia o niepełnosprawności.

W 2019 roku: – wpłynęły **267 wniosków** o wydanie Kart Dużej Rodziny,

Ilość przyznanych kart od początku programu		
Nazwa jednostki	Liczba zamówionych kart tradycyjnych	Liczba zamówionych kart elektronicznych
Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich	2060	683

PROFILAKTYKA I INTEGRACJA

Impreza integracyjna „**Koniec wakacji już...ostatnia szansa na kosmiczną podróż**” była zainicjowana przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej. Organizatorami imprezy byli Ośrodek Pomocy Społecznej, GKRPA, ŚDS w Strzelcach Opolskich. Impreza odbyła się w dniu 26.08.2019 na boisku MOS ul. Strzelców Bytomskich. Udział w niej wzięło 250 dzieci z rodzin dysfunkcyjnych wnioskowanych do udziału przez pracowników socjalnych, wynikających z rozpoznania środowiska. Impreza miała charakter otwarty z uwagi na funkcję spędzania czasu wolnego, rozwinięcia światopoglądu, motywacji do poprawy zmiany zachowania, ograniczenia zjawiska wykluczenia społecznego. W trakcie imprezy odbyła się zabawa z Wodzirejem, który prowadził liczne zabawy dla dzieci z nagrodami. Warsztaty rękodzieła dla rodziców i dzieci „Zrób mi Mamo lalkę szmaciankę” prowadzone przez Środowiskowy Dom Samopomocy oraz „Czym skorupka za młodu...Babcia Cię nauczy – prowadzone przez uczestniczki Klubu Seniora cieszyły się wielkim zainteresowaniem. Ponadto konkursy plastyczne, pokaz udzielania pierwszej pomocy i poczęstunek uatrakcyjniły imprezę.

Ośrodek Pomocy Społecznej zorganizował wyjazd na turnus rehabilitacyjny od 24 listopada do 01 grudnia 2019 roku do Łądka Zdrój dla mieszkańców mieszkań chronionych oraz uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy w Strzelcach Opolskich. W turnusie brało udział 20 osób wraz z opiekunami. W ramach wyjazdu uczestnicy zakwaterowani byli w Hotelu „TROJAN” w pokojach dwuosobowych z pełnym węzłem sanitarnym, uczestniczyli w zabiegach rehabilitacyjnych zleconych przez lekarza, który zbadał uczestników w pierwszym dniu pobytu. Każdy z uczestników miał wykonywane dwa zabiegi dziennie oraz wodną gimnastykę w basenie. W ramach zajęć kulturalnych zorganizowano uczestnikom piesze wycieczki po okolicy, zabawę Andrzejkową oraz inne atrakcje.

PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019 - 2021 dla Gminy Strzelce Opolskie zakłada tworzenie warunków dla poprawy jakości życia rodzin a szczególnie dzieci. Zaproponowane zadania do realizacji celów zawierają przede wszystkim działania profilaktyczne i wspierające.

Podjęte działania w roku 2019 r. spowodowały polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznych, zminimalizowanie negatywnych zachowań w rodzinach w kryzysie oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka. Ze względu na okres, który obejmuje program, będzie on kontynuowany w 2020 roku.